

Cenaza za celo leto po pošti 2 gold. 20 kr., za pol leta 1 gold. 10 kr.; brez pošte za celo leto 1 gld. 40 kr.; za pol leta 50 kr.

SLOVÉNEC,

listi
za podučenje naroda.

za eno kvatre 30 kr. Posamesni listi po 3 krajo. Narocila prejemaio vse c. k. poste, v Ljubljani pa založnik.

V ponedélik 10. Kimorca 1849.

Slovensko narodno pesmenstvo.

(Dalje.)

Ko že od Smoleta in Prešerna govorimo, nej nam bo pripušeno, preden versto družih domačih rodoljubov v tem ozeru razprostimo, ptujca tuisim vpeljati, ki je bil zvest prijatelj imenovanih dveh in njima v duhu popolnoma v zlahti; kateri je koj o svojim prihodu na Krajnsko v letu 1837 slovenski narod z gorečnostjo objel, kakorsna samo v sercu v resnici blagiga človeka plameneti more. Mislimo pa tukaj rajneiga Emila Koritkota, mladiga Poljaka, kteriga kosti tudi že na Ljubljanskim pokopališu v miru počivajo. Mlad, izobražen, za vse dobro in lepo vnet, mnogih vednost bogat in s Slovenci soroden, — ali je čudo, de se je s tacimi lastnostmi obdarjen s celim sercam slovenstva oklenil?

Slovenski narod še ni našel moža, ki bi si bil prizadjal, ga v vsakim in vsim ne le spoznavati, ampak tudi popisati. Koliko lepih zakladov je še v slovenskim narodu zakopanih, in namreč v njegovi zgodovsini, v njegovih pesmih, povestih, basnih, v njegovih navadah in seгах? To je rajnci Koritko s svojim zdravim in bistrim umam kmalo po svojim prihodu v Ljubljano dobro spoznal in previdil, de bi ne bilo nehvalno delo, vse kar slovensko narodnost v vsih njenih ozerih utiče, naberati, izlikati, vrediti in na svitlo dati. Slovensko narodno polje se mu je sicer zapušeno pa silno rodovitno zdelo. Brez odloga stori tadaj sklep, vse, kar bi se še pozabljivosti otéli moglo, poiskati in zapisati. Kmalo vidimo mladiga ptujca zdaj v rajskih dolinah in na lepih planinah gorenske strani, zdaj na Dolenskim se gibčno sukati in enako pridni bučéli cvetje na narodnim polju oberati in v Ljubljano znašati.

Šege, navade, povesti, basni in pesmi so zerkalo, v kterim se značaj in dušno žvljenje vsaciga naroda narjasneje bere. Po izgledu svoje domovine je imel tadaj Koritko namen, v tacim zerkalu Slovence, posebno Krajnce, svetu na ogled postaviti. V čemur mu je vlastne moči manjkalo, so mu domoljubni možje pomagali. Rudež, Ravnikar, Smole in drugi so mu šli lepo na roke in tako je kmalo lepih reči nabral, posebno narodnih pesem.

Kaj se je po njegovi smerti z njegovimi družimi spiski zgodilo, nam ni znano. Zbera narodnih pesem je hotel v letu 1838 v novim pravopisu v Zagrebu v natis dati. Poslal jih je tudi že

Gaju; zakaj pa niso bile natisnjene, nam Koritko nikoli ni povedal. Nazaj v Ljubljano so jih poslali in v letu 1839 je prišel prvi zvezek v Ljubljani pri Blazniku, tode v starim pravopisu na svitlo, ker je narodne pesmi od Koritkova prevzel. Blaznik je dal potem še štiri druge zveske narodnih pesem med ljudstvo, vse v starim pravopisu. De ima ta bera pesem veliko prednost in vso hvalo zasluži, nemore nihče tajiti, ker je prva samostojna pri nas, ali reči pa mora vsak, de bi bilo treba, marsiktero iz te bere zavreči, vse pa v lepši red postaviti, in jim nekoliko bolj prijetno obliko dati, posebno kar pravopis utiče.

Med možéve domačiga rodú, ki so si v naberanju narodnih pesem posebno častno mesto zaslužili, se šteje tudi Ravnikar (Poženčan), nevtrudljiv delavc in brave v vertu slovenske narodnosti, ker je že marsiktero cvetlico v varnost spravil.

V narovši dobi si je Kastelic, vrednik Krajske Čbelice, z velikim pridam prizadjal, slovenskih narodnih pesem nabrati in lepo béro jih ima. Ali sam ali pa v družbi družih mož, posebno z Žakljem je marsikak kraj obhodil in marsikako lepo zapisal. Od njega imamo tudi kadaj pričakovati, de bo svojo béro Slovincem v roko podal, brez de bi bilo treba, ga na Prešernoviga dihurja v Ljubljani kadaj zabračati.

(Dalje sledi.)

Serežani.

(Konec.)

Lastnosti. Težave in nevarnosti kordonske službe terjajo, de so Serežani hrabri, pogumni, popolnoma zdravi ljudje, in de so, ker so si dostikrat sami sebi prepušeni, tudi verli možje in lepiga zaderžanja. V čast si štejejo, de kakor dobri strelci slové, de se jih zavoljo tega bojé, in de svoje orožja dobro hranijo. Nobene priložnosti ne smejo iznemar pušati, ves kordon, vse gojzde, peči, soteske, hriba in steze natanjko spoznavati, de se vselej, in še celo v tamni noči zavediti morejo, in de, če kak naklep ali kako nevarnost izpazijo, tega ne povejo ročno samo bližnji in tistim stražam, proti katerim se nepokojniki obernejo, ampak de tudi mesto, kje se kaj zgodi, na znanje dati zamorejo.

Dolžnosti. Serežani so, dokler so v kordonski službi, vojaškim postavam podverženi, kerih se morajo tadaj natanjko naučiti. — Ravno tako je tudi zavoljo važnosti njihne službe treba, de koj, ko jo nastopijo, prisežejo in se s svojimi dolžnostmi soznanijo. — Navadno, to je v mirnih časih, je samo tretjina, v nevarnih časih pa polovica Serežanov v službi, in samo, kadar nangel, splošen hrup vstane, se imajo vsi za toliko časa, kakor je treba, v službi znajti. Zavoljo tega morajo vedno na znamenja za hrup paziti, in brez poveljnikoviga privoljenja ne smejo nikoli iz svoje okrajne iti. — Prvi predniki Serežanov so harambaša, podbaša in vicebaša. Kadar pa z družimi graničarji službo opravljajo, so poveljnikam teh podložni. Kadar na tolóvaje, taté, kontrabantarje, vbežnike itd. zadenejo, je, kakor smo že rekli, narperva

dolžnost Serežanov, hudodelce jako prijeti in vloviti in jih celo vstreliti, če bi se zoperstavljali ali pa če bi se bati bilo, de bi ušli. Če pa hudodelci uidejo, imajo bližnji straži to naznaniti, in jih tudi se na turško stran zasledovati. Brez vikšiga povelja ne sme noben Serežan, iz kteriga uzroka koli na turško iti, razun če je treba tolovaje zasledovati ali pa se jim braniti. Posebno oestro imajo Serežani sumne kraje, na kterih se čez vodo vozijo ali hodijo, potem na slabo zapisane hiše ob meji paziti. Serežani na konjih imajo namen, v važnih dogodkih ali velicih nevarnostih naznanjenja in povelja berzo donasati, kordonskiga poveljnika spremljati in ga varovati.

Obleka. Serežani Otočanskiga regimenta, ki so bili pretečeno zimo na Dunaji, so bili pozimi tako le oblečeni: Na glavi so imeli škarlatasto kapo z črnimi žametovimi porticami obsito. Baši so imeli svoje častne portice na nji. Na životu so imeli tako imenovane dolmane iz môdriga suknja s škarlatastimi ošivi na rokavih in z 8 gumbi in po ogersko preprežene; potem široke z jermenam prepasane môdrosuknjene hlače, ktere so se od kolena do gležnja tesno noge držale; čez nje so imeli bele pisane nogovice in opanke iz nevstrojeniga usnja. Čez pleča so imeli rudeče suknjene plajše, ktere pod brado zaklepajo. V dežju in snegu potegnejo kuto čez glavo. V toplim vremenu imajo vrat in persi nezakrite in dolmane slečejo. Srajce se vidijo takrat, ktere imajo široke na rami in za pestjo opisane rokave. — Oficir, ki je teh Serežanov poveljnik bil, je imel jopico in dolman iz škarlata, oboje z zlatimi vercami prepreženo, rudeče opisane turške čevlje in lepo opisan opas.

Orožje. Pištrole in nož, handžar imenovan, so za opasam, dolge, dostikrat bogato okinčane turške pukše nosijo čez levo ramo obešene; streljno pripravo imajo v usnjati torbi, ktera se prekoramica imenuje. — Kakor je Serežan streljc, de mu ga ni para, tako zna tudi svoj nož sukati.

Plačilo in poslayitve. Enako vsacimu družimu vojaku sme Serežan posebniga poslavljenja upati, če se junaško obnese, namreč raznih medalj za hrabrost in družih, kakor tudi plačila v denarjih in pozdvignjenja na vikši stopnjo. — Serežanova hiša je vsake tlake, Serežan za svojo osebo tudi od plačaniga dela in od dolžnosti za srenjo delati in z njim se eden njegove hiše prost. Trije Serežani, kteri se v letu peš ali pa na konju posebno obnesejo, dobé 6 gld. srebra plačila.

Kar preskerbljenje Serežanov utiče, ki so v službi ob zdrave ude prišli, so z graničarskimi vojaki v eni verstvi. Vdove in sirote v službi vbitih dobé letne milodare.

Kazni. Iz šerega in tako v kmetiški stan pride vsak Serežan, kteri je zavoljo pregreškov, hudodelstev ali veliciga zanemarjenja svojih dolžnost pred vojaško sodbo poklican, k težki kazni obsojen ali pa zavoljo večkratnih, če tudi majhnih pregreškov večkrat kaznovan bil. Dvakrat bolj kazni vreden je Serežan, če kako hudodelstvo stori, kterimu v okom hoditi ima ravno poklic, posta-

vim, če se zoper kontumacio pregreši, če kontrabantira, ropa, krade, vbežnikam pomaga itd.

Častne stopnje. Srežanov so: Harambaša, pod- in vicebaši. Gori imenovane lastnosti morajo ti še bolj imeti, kakor Srežani sicer. Njim se vsa čast skazuje, katero imajo podložni na bolj visoki stopnji stoječim vojakom skazovati, morajo pa ravno tako vsim višjim častnikom vojaškim podložni biti, katere jim kordonski poveljnik v občni službi pridá. Njih plačilo na dan je, kakor družih podoficirjev v armadi, in sicer harambaša dobí 12½ kr., podbaša 7 kr., vicebaša 4 kr. na dan. —

S svetam, na kteriga so po poklicu postavljeni popolnoma znani, strašni kot izverstni streljci, katerih svinc sovražnikove persi gotovo zadene, nič menj prederzni in pogumni kakor umni in prebrisani; silno pazljivi in bistrovidi kakor sokoli, katerim v noči nič ne odide; nevtrudljivi, vterjeni in vse preterpeti vajeni, so krepki čuvaji ondašnjih gorá in gojzdov, in varjejo kot zvesti stražniki svojo domovino bližnje pokrajne napadov in grozovitosti roparskih kardel, severne dežele pa strašne kuge.

Nekoliko iz življenja Rusov.

Nič ne odprè tako globokiga pogleda v značaj, v duha kakiga naroda, kakor njegovi pregovori, njegove vrače. Učeni Rus A. Terečenká je spisal v svojim domačim jeziku bukve v sedmih delih z nadpisam: „Življenje ruskiga naroda“, v katerih družtvinó, cerkveno in deržavno življenje svojih rojakov, njih šege in navade, nošo in življenje, in narodnost zvesto opiše.

Zjutranji dokladni list Dunajskih novín je prinesel 30. p. m. nekoliko iz imenovanih bukev svojim nemškim bravcam, in iz tega vzamemo nekoliko vrač ruskiga naroda in jih podamo tukaj svojim dragim bravcam, nekaj, ker smo prepričani, da jim bodo všeč, nekaj pa zato, da sami presodijo, koliko in v katerih vračah sta si naš in ruski narod, če ne sploh, pa saj v nekterih rečeh enaka.

1. Zvonjenje v ušesih. Če komú v ušesih zvoní, se mora prekrižati in ne sme na prav nič misliti. Angelj varh zapisuje v tem hipu naše grehe v bukve življenja in jih položi pred Bogá. Kadar jih piše, se prepera s hudičem, in če se takrat ne stori križ, prepusti angelj hudiču dušo in jo zapusti z jokom.

2. Rame. Vsakimu človeku sedí na desni rami angelj varh, na levi pa hudič, uni nas napeljuje k dobrimu, ta nas pa zapeljuje k hudimu.

3. Kokošno petje. Če kokoš, posebno piška, kakor petelin poje, je to hudo znamenje. Gotovo se zgodi kaka nesreča v hiši. Nesreča se zamore samo s tem odverniti, če se kokoš urno vjame, z njo od kota do vrat hiša premeri, in če se potem tisti del kokoši, ki pride na prag, bodi glava ali rep, odseka. Zakaj v tem delu života je hudi duh skrit. — Nekteri rečejo, ko kokoš peti slišijo, zdajci: „Na tvojo glavo!“ in jo zakoljejo.

4. Poganjanje dreves. Če hrast poganja in če bezeg

in dernulja začne cvesti, je vselej merzlo vreme. Če je pomlad merzla, so tē drevesa tega mraza krive.

5. Pasje tuljenje. Na katero stran pes tulji, tam bo gorelo, in če pred kako hišo leži, bo hiša pogorela. Če pes pod oknam kakiga bolnika tuli, gotovo umerje. Vselej pa tuljenje psa kaj hudiga pomeni.

6. Zajc, pogreb in prazne posode. Če zajc čez pot teče, ni nič dobriega pričakovati. De se nesreča odverne, se mora šiba prelomiti in en konec na eno, drug konec pa na drugo stran vreči. Srečanje pogreba ali praznih posod tudi nesrečo pomeni. — Srečanje praznih posod tako razkladajo, de bo začeto delo prazno delo.

7. Divjačina. Veliko jih je, ki se ne dajo nikakor prepovoriti, meso zverin jesti, in mislijo, de tisti nepametno dela, kateri kako divjo žival umori. Mislijo, de meso kake vstreljene divje živali jesti je zato greh, ker je svobodna zver, svobodn ptič, ker ima od Boga živež in varstvo, mi pa kaj taciga ne smemo jesti, kar sami ne izredimo.

8. Striženje ovac. Kdor svoje ovce do dné svetiga Si-meona ostriže, mu celo zimo nobena ovca ne pogine; kdor jih pa do tega dneva ne ostriže, mu vse počerkajo.

9. Sončna roža. Stari ljudje prepovedujejo, zerna sončne rože z zobmi razgristi, ker se tako kaj stori, kar materi božji ne dopade.

10. Denarji in kruh. Kdor denarje o igranju, ali kruh po jedi ali pa tudi kadar bodi proč meče, razjezi zveličarja.

11. Kaša. Če se kaša iz peči vkrade, se v hiši gotovo nesreča zgodi.

12. Prikazni na nebu. Če kak kmet severno zarjo (Nordlicht), vešo ali lasatico (kometa) vidi, se jih vstraši in trepeče pred njimi. Narstrašnej mu je lasatica. Vselej prerokuje zavéljo teh prikaznin vojsko, lakoto, kužne bolezni in še celo konec sveta.

13. Plamen na grobih. Dostikrat se vidi blizo grobov svetloba, ki se včasih kakor luč vzdigne. Iz tega sklepajo, de človek, ki je brez pokore in obžalovanja grehov umrl, okrog groba in po svetu hodi, brez de bi vedili, de se ta svetloba iz fosforastih snuokv naredi. (Konec sledi.)

Razne drobtinice.

* Konj je živina, ktera da posebno kmetam tolko koristi in dobičkov, de se sme po pravici med narkoristniši domače živali šteti. Konj orje polje, vozi vozove, nosi blago in sploh bremena, dela jezdarcam kratek čas in jim krajša pot, in še celó v vojski je silno imeutna žival. Ker je tadaj ljudém tako koristen, smé tudi od njih terjati, de z njim lepo ravnajo, za njegovo zdravje in ohranjenje skerbè. Kakor vsaka je tudi konj minljiva stvar in marsikterim nadlogam in boleznim podveržen. — Hvaležnost do te kakor do vsake druge domače živine že naloži človeku dolžnost, jo bolezin varovati, v boleznih ji pomagati. Pomagati pa za-

more samo tisti, kdor pozna živinske bolezni in njih uzroke. Sam od sebe se te umetnosti nihče ne nauči, desiravno si marsikdo domišlja, de je s kakimi mazarijami in sleparijami vse opravljeno. Skušnje in dolžiga učenja je treba za tako važno reč.

To je krajnska kmetijska družba dobro prevdarila in po njenim nevtrudljivim prizadevanju so v Ljubljani šole za živinsko zdravništvo in podkovstvo napravili, ktera bo o vsih Svetih 1849 svoj prvi tečaj začela. Slavni in učeni gosp. Dr. Bleiweiss in gosp. Dr. Strupi, oba živinska zdravnika, sta učenika na nji, kar Slovenci že iz mnogih razglasov v Novicah vejo. Slovenci so to napravo z veseljem pozdravili, kar v resnici lepi darovi v podporo te učilnice pričajo. Upati je tadaj, de bo tudi dosti slovenskih učencov to šole obiskovalo, posebno kovačev tim več, ker po končanem drugim tečaju te šole v letu 1851 nihče ne bo mogel kovaštva imeti, kdor se ne bo skazal, de je to ali kako drugo enako šole dobro končal. Koliko koristi bo iz te naprave za slovensko živinstvo izviralo, lahko slednji prevdari, kdor ima z živino opraviti. — Vošimo tadaj, de bi se prav veliko slovenskih mladenčev v to šole oglasilo. —

Slovstvine drobtinice.

* Čelakovski, doslej v Vratislavu na Pruskim, sadaj pa v Pragi profesor slavenšine ima vesvoljno slavenško krestomatijo v natisovanju. —

* Janežič, učenik slovenšine, oznani v Grajskih novinah nemško-slovenski slovar. Želimo, de bi se g. Janežič s svojim slovarjem ravno tako obnesel, kakor se je s svojo slovnico po Jahnovim načinu.

Slovstvo.

Naravoslovje ali fiziko po domače zložil K. Robida učitel. — V Ljubljani. Natisnil Jožef Blaznik 1849. XI. 123. S števirimi obraznicami.

Vse, kar je v stvarjenju, žive in nežive, vidljive in nevidljive stvari, na zemlji, nad zemljo in pod zemljo so po duhu božje vsemočnosti in modrosti tako ena z drugo združene, de ena brez druge nikakor obstati ne morejo. V tesni zvezi so med seboj in po tej zvezi je življenje vsih pogojeno. Vse stvari so udje ene velike družine. Kakor je pa treba, de se velika družina, ako hoče složno in mirno živeti, po svojih postavah ravná, de te postave natanjko spolnuje, tako mora tudi velika družina stvari na svetu svoje postave imeti, ktere morajo spolnovane biti. Komu bi ne bilo na spoznanju tacih večno enakih v božji vsemočnosti in modrosti vtemeljenih postav ležeče? Zerkalo vsiga stvarjenja mu pred oči postavi taka vednost in tako poznanje.

V tem zerkalu vidi človek, v kakošni razmeri je do živalstva, do neživih, vidljivih in nevidljivih reči, ki so na zemlji, nad zemljo in pod zemljo, v tem zerkalu vidi človek natanjčen spisek stvari, ktere mu v prid in korist, ktere v škodo in pogubo služijo; v tem zerkalu vidi človek plameneče čerke: Spoznavaj samiga sebe, čislaj božje stvari in časti in moli in povikšuj večniga, ediniga, vsemočniga, dobrotljiviga, modriga Boga! — Ktero pa je to

zrkalo? Narava ali natura sploh je, podobe v njem so stvari vesvoljstva, žarki njegovi so večno enake postave, po katerih se vse v stvarjenju mirno in v ljubezni godí, oklep vsiga pa je večni, vsemogočni, modri edini Bog! Kdo bi ne želel hrepeneče v to zrkalo pogledati, se v njem ogledovati, učiti in omikovati? Gotovo bi mogel imeti sirovo, divje serce. — Slovenci, g. K. Robida, kateri je že za vaše zdravo telo poskerbel, vam tukaj poda za majhne krajčarčke to krasno zrkalo, katero naravoslovje ali fiziko imenujemo, to je, bukve v roke, katere vas učé narava ali naturo in njene postave spoznavati. —

Predolgo bi bilo vse bukve, ki so tako lepo pisane, po zasluženo razlagati. Dali bomo pa v prihodnjih listih iz njih kaj za poskušnjo in tukaj samo reči zamoremo, da je to naravoslovje vredna družica Verboveve kemije. V čisti, lahko razumljivi slovenščini so pisane in zopernikom slovenstva zopet té bukve oči zbršejo, ki mislijo, da je naš jezik še preveč negodin, tudi učene bukve pisati. —

To naravoslovje bi pa tudi vtegnilo ugodno biti, dosadanje take nemške bukve v četertim redu normalnih šol spodriniti, ako bi imeli učeniki znanost jezika in voljo, te bukve z začetkam noviga šolskiga leta poskusiti, jih v šolo vpeljati. Kaj?

Natisnjene so v Ljubljani v sloveči tiskarnici g. Blaznika in tudi v tem ozeru so vredne vsiga priporočanja. Malavašič.

Zmes.

— Znano je, da živali bolj ali menj nekako dozdevanje kake posebne prigodbe v naravi imajo, ktera ima priti. Veselje ali strah sta večdel napovednika kaj taciga. Nikoli pa živali večiga predčutja nimajo, kakor pred velikim potresam. — Preden se je v letu 1783 v Kalabrii na zdoljnim Laškim zemlja tresti začela, je velika groza vse živali prepadla. Nekatere so jo pred, nekatere pozneje, nekatere bolj, nekatere menj občutili. Malo pred prvim stresljejem in o celim potresu so ležale ob Kalabrežkim omorju ribe, kakor oterpnjene na verhu vode in vjeli so jih silno veliko. Divji ptiči so kričaje sim ter tje letali in so se radi v mreže lovili. — Psi in osli so se pred in bolj močno svoje predčutke uaznanaovali. Bezlali, tulili so in vedli so se strašno. Konji, voli, mezgi so na en kup silili, so se napanjali in tresli na celim životu, ušesa so naprej molili, in oči preboračali. O prvim stresljeju so noge razperli, da bi bolj terdno stali, veliko pa jih je padlo. Nekateri so ravno pred stresljejem zbežali; ko so pa čutili, da se zemlja pod njimi tresse, so ostermeli in obstali. — Prešiči so prihodnjo nevarnost nar menj čutili; mačke menj kot psi in osli, pa njih boječost je bila bolj očitna. Dlaka jim je po herbtu vstala, oči so jim kervavo zatekle, upile so žalostno.

— Linné, slavni naravoslovec, imenuje značajno znamenje psa, da nad „beračem laja“. Pa berači so raztergani in so dostikrat tako divji viditi, kakor jih siromašina z njenimi nasledki stori; zato si domišljuje pes, ko berača vidi, kakiga tolovaja, kateri hišo njegoviga gospodarja okraši ali pa celo njega samiga terpinčiti namen ima. Pes je tim boljši čuvaj, čim beržeje nepokojin postane. Narveč strah za domačiga psa je pa nag človek, ker ni vaje, taciga človeka viditi. Pravijo, da tak pogled psu tako velik strah naredí, da si še celo ne upa lajati, če je še

tako divji. Neka strojarija na Angležkim je bila pred nekimi letmi od tatú okradena, ki se je do naziga slekel, de bi silniga, tako imenovana novofundlanškiga psa vkrotil, kteriga tako dolgo ni mogel vkrotiti. Strah, kakoršniga pes občuti, ko naziga človeka vidi, je resde prazen; zakaj nagi človek se zamore menj njemu braniti, kakor oblečen. Spominj na pretečene reči pozdvigne njegovo domišljjo, ktera se neznane prihodnje nevarnosti boji. Pes, kteri svojiga gospodarja varje, in se ni kakor od njega odpraviti ne da, je samo zato tako stanovitno zvest, ker ga njegov spominj in njegova domišljivost vodita. Tako so vidili v letu 1827 nekiga psa stanovitno na nekim pokopališu na Angležkim blizo Londina, kteri se dve leti ni z groba maknil, v kterim je bil njegov gospodar pokopan. Nič žalosten se ni zdel. Gotovo pa se je njegoviga stariga prijateljstva z rajncim spominjal in mislil, de bo to prijateljstvo zopet ponovljeno. Sosedji so ubogo žival redili in pokopač mu je majhno lopico postavil. Ne minute ni mesta zapustil in ostal je tam do svoje smerti.

Tako sta tudi Erazma Luegarja, ki je bil v l. 1484 v svojim gradu pod Jamo blizo Postojne tako neusmiljeno po izdajstvu ob življenje prišel, samo njegova dva zvesta psa v grob spremila. Na njegov grob sta se vlegla in na grobu od žalovanja po svojim gospodu poginila. Tacih prigodb nam zgodovšina silno veliko pové.

— Koliko današnji dan zdravnik, posebno pri tako imenovanih omikanih ljudéh velja, posebno, če ne zna ravno čudežev delati, je dovolj znano, in kako plačilo ga zadene, če kterimu spet k zdravju pomaga ali pa nesrečo ima, de mu celó umerje, ni treba dokazovati. — Velik razloček je med starimi in med današnjimi časi v tem ozeru: — Če današnji čas zdravnik bolniga ozdravi, pravijo ljudjé, de mu je bilo zdravje namenjeno in tudi brez zdravnika bi ne bil umerl; če mu pa bolnik umerje, urno sto jezikov apleta in vpije: on ga je pod zemljo spravil! — V starih časih so bili ljudjé bolj hvaležni in so učenost in umetnost bolj čislali. Tako se bere v starih bukvah: Erasistrat, Aristotelov vnuk po hčeri, je bil kralja Antioha ozdravil in prejel je od njega 100 talentov, to je 176.000 gld. Plini, učen Rime, ki to pripoveduje, piše, de so Kasij, Kalpitan, Arunci, Albuci in Rubi, ki so bili zaporedama mestni zdravniki v Rimu, po 18.744 gld. plačila v letu imeli. Tadej, Florentinec, ni šel nikoli iz mesta spod 50 tolarjev na dan. Papež Honori, ki ga je v Rim poklical, mu je plačal za malo dni 10.000 tolarjev. — Falaris je dal Polikletu štiri fiole čistiga zlata, dve sreberne kupice, deset parov teriklejskih posod in 50.000 tolarjev plačila, izvolil ga je tudi poveljnika svojiga brodnštva in generala armade, in ga je verh tega očeta imenoval. Ko je Malemp hčere argivskiga kralja Preta ozdravil, je dal ta kralj njemu in njegovimu bratu vsacimu tretjino svojiga kraljestva in eno svojih hčeri. Veliki mogúl, ki je v 17. stoletju kraljeval, je dal svojimu zdravniku 100.000 tolarjev letniga plačila. Filip II., španjolski kralj, je plačal svojimu zdravniku Valiesiu za kratko zdravljenje 6000 tolarjev; Ljudevik XI., francozki kralj, je dajal svojimu zdravniku 10.000 tolarjev na mesec!

Založnik: *J. Giontini*. — Odgovorni vrednik: *Fr. Malavašič*.

Natiskar *J. Blaznik* v Ljubljani.